

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-07-140S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

СУЧАСНІ ТЕОРІЇ КУЛЬТУРИ	MODERN THEORIES OF CULTURE	
Шифр за ОП	BB 3.2	Code in Degree Programme
Освітній рівень: магістерський (другий)	Level of Education: Master's (second)	
Галузь знань Культура і мистецтво	02	Field of Knowledge: Culture and Art
Спеціальність Менеджмент соціокультурної діяльності	028	Field of Study: Management of Sociocultural Activity
Освітня програма Соціальний менеджмент та інформаційна культура	Degree Programme: Social Management and Information Culture	

РІВНЕ – 2024

06-07-140S Силабус навчальної дисципліни «Сучасні теорії культури» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Соціальний менеджмент та інформаційна культура» спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» галузі знань 02 «Культура і мистецтво». Рівне. НУВГП. 2024. 12 стор.

ОПП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/26595/>

Розробник силабусу: *Наконечна Ольга Павлівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та культурології*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 14 від "03" червня 2024 року

Завідувач кафедри: *Шадюк Т.А., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології, доцент.*

Керівник (гарант) ОП: *Шадюк Т.А., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології, доцент.*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 14 від "10" червня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Ковшун Н.Е., д.е.н., професор.*

© Наконечна О.П., 2024

© НУВГП, 2024

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ТЕОРІЇ КУЛЬТУРИ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>магістр</i>
Освітня програма	<i>Соціальний менеджмент та інформаційна культура</i>
Спеціальність	<i>028 Менеджмент соціокультурної діяльності</i>
Рік навчання, семестр	<i>1 рік, 1 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3,5</i>
Лекції:	<i>16 год. для денної форми 4 год. для заочної форми</i>
Семінарські заняття:	<i>20 год. для денної форми 8 год. для заочної форми</i>
Самостійна робота:	<i>69 год. для денної форми 93 год. для заочної форми</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна, заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА	

<p>Лектор</p> 	<p>Наконеchna Ольга Павлівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та культурології.</p>
<p>Вікіситет</p>	<p>http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Наконеchna_Ольга_Павлівна</p>
<p>ORCID</p>	<p>https://orcid.org/0000-0002-0586-8103</p>
<p>Як комунікувати</p>	<p>https://o.p.nakonechna@nuwm.edu.ua</p> <p>Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE в системі MOODLE</p>
<p>ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ</p>	
<p>Мета та завдання</p>	
<p>Метою навчальної дисципліни є ознайомлення з сучасними теоріями культури як системою знань про соціокультурне буття людини та формування практичних умінь і навичок аналізу змін та перетворень у сфері культури, зумовлених суспільно-політичними, економічними, культурними та психологічними викликами XXI століття.</p> <p>Завданнями навчальної дисципліни є розширення та систематизація наявних знань та навичок мислити у відповідних категоріях; формування здатності критично аналізувати культуро-соціально-філософські теорії, вільно орієнтуватися у сучасних культурних колізіях з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів, особливостей розвитку креативної та цифрової культури.</p>	
<p>Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle</p>	
<p>https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=6570</p>	
<p>Передумови вивчення</p>	
<p>Навчальна дисципліна «Сучасні теорії культури» є складовою частиною фахового вибору студентів за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності». Даний курс опирається на дисципліни: «Соціальна відповідальність», «Психолого-педагогічні основи професійної діяльності», та є супутнім вивченню дисциплін: «Соціогуманітарна експертиза та консалтинг». Результати вивчення дисципліни стануть у нагоді при виконанні завдань переддипломної практики та підготовці кваліфікаційної роботи магістра.</p>	
<p>Компетентності</p>	

IK. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в сфері менеджменту соціокультурної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК1. Здатність визначати напрями досліджень для розвитку соціокультурної діяльності.

СК4. Здатність вирішувати соціокультурні проблеми за невизначених умов і вимог та надавати науково-обґрунтовані, професійні рекомендації та висновки.

СК8. Здатність застосовувати креативні технології на практиці.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПР1. Відшукувати, аналізувати та оцінювати інформацію, необхідну для постановки і вирішення як професійних завдань, так і особистісного розвитку.

ПР2. Використовувати на практиці фаховий науково-термінологічний апарат, вміти представляти підсумки виконаної роботи.

ПР5. Використовувати міждисциплінарний підхід до вирішення складних задач і проблем соціокультурної діяльності.

ПР7. Розуміти і застосовувати сучасні світові соціокультурні практики.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теорія культури як метатеорія

Тема 1. Теорія культури у системі гуманітарного знання.

Опис теми: Теорія культури як наукова і навчальна дисципліна.

Специфіка, завдання та методологія культуро-філософського дослідження. Співвідношення та взаємодія філософії культури з іншими науками про культуру.

Культура як особливе буття. Філософське тлумачення поняття «культура». Онтологія та гносеологія культури. Міфи, символи та архетипи у культурі. Знак, образ, символ у культурі. Культура як діалог. Наративна функція культури.

Тема 2. Генеза теорії культури в історико-філософському осмисленні.

Опис теми: Формування та розвиток філософії культури: від античності до XIX століття. Просвітницька парадигма культури. Особливості філософії культури Романтизму. Філософія культури у контексті «філософії життя».

Багатоманітність філософських підходів до аналізу культури у XX столітті: культурософські, антропологічні, соціологічні, релігійні концепції.

Культура і цивілізація: парадигми взаємодії. Культура у сучасних цивілізаційних процесах.

Тема 3. Культурна картина світу. Типологія культур.

Опис теми: Особливості культурної картини світу та її взаємозв'язок з іншими картинами світу. Різновиди типологій культури: історична, формаційна, регіональна. Локальні культури. Традиційна та нетрадиційна культура: Схід – Захід. Традиція і новація у культурі. Ментальність – світогляд

– картина світу. Європоцентризм та америкоцентризм. Вплив глобалізації на формування культурної картини світу. Універсальна модель культури.

Тема 4. Теорія культури як філософія гри.

Опис теми: Гра як феномен. Концепт гри у філософсько-культурологічній думці. Ігрова концепція культури: історія та становлення. Концепція гри за Й. Гейзінга, за Е.Фінком. Філософія і гра.

Священне і гра: зв'язок релігійного культу з грою. Різні сфери гри і їх особливості. Взаємозв'язок людини, культури й гри у сучасному бутті.

Змістовий модуль 2. Антропологічно-ціннісний вимір теорії культури.

Тема 5. Людина – культура – цінності.

Опис теми: Людина і культура: культурфілософський погляд. Осмислення проблем взаємозв'язку людини і культури в культурній антропології ХХ століття. Особливості американської школи культурантропології британської школи соціальної антропології.

Людина як суб'єкт культури та форми взаємодії індивідуального і культурного. Соціалізація та інкультурація.

Аксіологічний вимір культури. Ціннісне ставлення до світу. Типологія та ієрархія цінностей. Цінність – фундамент культури.

Тема 6. Теорії елітарної та масової культури.

Опис теми: Засади типології елітарного та масового у культурі: змістовні, історико-філософські та сучасні виміри. Характерні ознаки та зміст поняття «елітарна культура».

Масове суспільство, масова культура у контексті осмислень у культур філософських концепціях. «Бунт мас» Х. Ортеги-і-Гасета. Масова і популярна культура. Масова і народна культура.

Тема 7. Культура і сучасність: проблеми та перспективи.

Опис теми: Кризові явища у культурі та особливості їх осмислення у сучасних культурологічних теоріях. Глобальні проблеми сучасності. Дегуманізація культури. Переоцінка цінностей. Трансгресія культури. Сингулярність. Біоцентрична та техно-центрична культура.

Конфлікт культур. Парадигми взаємодії культур. Проблеми розуміння чужої культури. Глобалізм, трайбалізм, толерантність, політкоректність. Мультикультуралізм і постколоніалізм. Проблема ідентичності у сучасному світі та її осмислення.

Фемінізм, гендерна рівність і сучасна культура. Культура – влада – медіа.

Тема 8. Теорії культури: український контекст.

Опис теми: Діалогічність та ментальне поле української культури: вияви та осмислення. Світоглядні універсалиї української культури в культурфілософському осмисленні. Становлення української філософії культури. Онтологічні, епістемологічні, аксіологічні, праксеологічні проблеми культури в українській філософії культури. Культура в умовах війни: сучасні виклики і трансформації.

Тематика практичних (семінарських) занять:

1. Теорія культури у системі гуманітарного знання.
2. Трансформація теорії культури в історико-філософському осмисленні.
3. Культурна картина світу. Типологія культур.

4. *Ігрова концепція культури: історія та становлення.*
5. *Культура і цивілізація: сутність і характер взаємозв'язків*
6. *Антропологічно-ціннісний вимір теорії культури.*
7. *Теорії елітарної та масової культури.*
8. *Культура і сучасність: проблеми та перспективи осмислення.*
9. *Теорії культури: український контекст.*

Детальний зміст семінарських занять, контрольні, індивідуальні й творчі завдання, розподіл годин і шкала оцінювання подані у: Наконечна, О. П. (2024) Методичні вказівки та плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Сучасні теорії культури» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Соціальний менеджмент та інформаційна культура» спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» денної та заочної форми навчання [Електронне видання – режим доступу URI:

Форми та методи навчання

Методи навчання: *словесний, візуальний; інтерактивний, проблемного викладу; метод практичної і творчої роботи; метод кейсів; пошуковий; дослідницький; частково-дистанційний.*

Форми навчання: *інтерактивні лекції, практикуми, аналіз проблемних ситуацій, обговорення, презентації, навчальна дискусія, аналіз конкретних ситуацій, робота в групах, навчання на основі досвіду використання методів у власних дослідженнях, опрацювання мультимедійних матеріалів з обговоренням.*

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук; програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет; Facebook, Instagram, Viber, Telegram, ChatGPT; система дистанційного навчання Moodle.

Порядок оцінювання ПРН

Успішному складанню заліку з дисципліни передуює опанування теоретичного матеріалу та виконання семінарських завдань аудиторної, дистанційної, індивідуальної, самостійної роботи.

Результати вчасно пройденого проміжного контрольного тестування (модуль 1, модуль 2) можуть бути зараховані як підсумковий контрольний тест (залік). За бажанням студента покращити підсумкові результати курсу, оцінки за модулі можуть бути скасовані і студент має право скласти залік, де має змогу отримати максимальну кількість балів, яка дорівнює сумі балів за модулі.

Перелік критеріїв оцінювання:

- 60 балів – за вчасне та якісне виконання семінарських завдань та самостійну роботу;

- 40 балів – модульний контроль, який складається з двох модулів (МК1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів).

Усього 100 балів. Підсумковий контроль – залік.

Модульний контроль проходить у формі тестування на платформі системи Moodle через ННЦНО. У тесті передбачено 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,5 балів (10 балів), рівень 2 – 6 запитань по 1 балу (6 балів), рівень 3 – 4 запитання по 1 балу (4 бали). Усього – 20 балів.

Оцінка автоматично генерується в середовищі Moodle, фіксується викладачем в електронному журналі дисципліни і контролюється деканатом.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна:

1. Теорія культури: онтологія і феноменологія: навч.-метод. посібник для студ. спец. 034 Культурологія освітнього ступеня «Бакалавр» / уклад. А. І. Литвиненко. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2022. 120 с.
2. Культурологія: курс лекцій. / Укл. Ю. Сабадаш, Ю. Нікольченко, Л. Дабло, О. Манякіна; за заг.ред. Ю. С. Сабадаш. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 216 с.
3. Шабанова Ю. О. Філософія культури: підручник / Ю. О. Шабанова. Дніпро: ЛІРА, 2019. 240 с.
4. Cultural Theory/ Michael Thompson, Richard Ellis, and Aaron Wildavsky. Routledge, 2018.2th ed.
5. John Storey Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction. Routledge, 2024.10th ed.

Допоміжна:

1. Бриль М. М., Гайдукевич К. А., Гончарова О. М. Трансформаційні процеси соціальної культури в Україні. Ліра-К, 2022. 556 с.
2. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. /за ред. М. Зубрицької. 2 вид. Львів: Літопис, 2002. 832 с.
3. Бистрицький Є., Зимовець Р., Пролеєв С. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ: Дух і Літера, 2020. 416 с.
4. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / Пер. з англ. Н. Климчук. Львів: Кальварія, 2006. 472с.
5. Гірц К. Інтерпретація культур: Вибрані есе / Пер. з англ. Київ: Дух і Літера, 2001.542с.
6. Культура в контексті практичних форм буття людини: монографія / Бровко М.М., Андрущенко Т.І., Андрущенко Т.В., Бабушка Л.Д., Бондарчук В.О. та інші. / Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2022. 396 с. Р.1, 2, 8.
7. Культура і мистецтво ХХІ століття: полілог сучасної гуманітаристики : колект. монографія / відп. ред. Л. П. Бойко. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2023. 508 с.
8. Мельник В. М. Нариси з теорії соціокультурної антропології. Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2015. 552 с.
9. Ніцше Ф. Народження трагедії; Невчасні міркування I-IV/упоряд. Джорджо Коллі і Маціно Монтінарі; наук. ред. укр.вид. Олег Фешовець. Львів: Видавництво «Астролябія», 2022.
10. Палеха Ю. І., Палеха О. Ю., Горбань Ю. І. Інформаційна культура. Ліра-К, 2020. 400 с.
11. Петриківська О. С. Культурна антропологія: навчально-методичний посібник. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 112 с.
12. Фройд З. Невпокій в культурі /пер. з нім. Ю. Прохасько. Вид.2. Львів: Видавництво «Апріорі», 2023. 120с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Цифровий репозиторій Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова. Тема: «Філософія» / [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://eprints.kname.edu.ua/view/subjects/d=5F6.html>
3. Електронний каталог бібліотеки філософського факультету Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка / [Електронний ресурс]. – режим доступу http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/lib_cat_ph/6/6/6
4. Методичні матеріали факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова / [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://www.philosoph.onu.edu.ua/newsite/method.htm>
5. Бібліотека Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – режим доступу <http://library.nakkkim.edu.ua>
6. Україна поруч. Проект, присвячений збереженню українського мистецтва й культури [Електронний ресурс].

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість брати участь у виконанні індивідуальних завдань науково-дослідницького характеру, виступати із результатами досліджень на студентських наукових конференціях, засіданнях круглого столу, а також можуть бути долучені до написання та опублікування есе, наукових статей із тематики курсу. Тему дослідницької роботи можна вибрати самостійно за погодженням із викладачем.

За усі види робіт студенти отримують додаткові бали. Крім того, додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно [Положення](#) про неформальну освіту.

Правила академічної доброчесності

Виконані навчальні завдання можуть бути самостійно перевірені здобувачами на виявлення текстових запозичень через університетську платформу [MOODLE](#).

Здобувачам не дозволяється списувати чи копіювати чужі проекти – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, недопущення роботи до захисту та ін.

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину, то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі [Moodle](#). Здобувачі без обмежень можуть використовувати на заняттях мобільні телефони та ноутбуки.

Оновлення

За ініціативою викладача зміст даного курсу планується оновлювати щодва роки, враховуючи актуальні методичні розробки викладача, світовий досвід викладання та наукові дослідження, а також зміни у Освітньо-професійній програмі «Соціальний менеджмент та інформаційна культура».

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

В НУВГП розроблені процедури для реалізації прав здобувачів на академічну мобільність:

- [Положення](#) про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування.
- [Порядок](#) перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування.
- [Положення](#) про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579.

Автор

Наконечна О.П., д. філософських наук, професор.

Автор
Професор

Ольга НАКОНЕЧНА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №962
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100